

Publicerad 2006-12-08 21:15 av caprice

Krönika om kulturjournalistik från 2001

Som burgare med kladdig ketchup

Man hittar dem inte så ofta längre. Men då och då, insprängda bland artiklar om Harry Potter-prylar och julskivor, dyker de upp. De är fulla av långa och besvärliga ord, kulturhistoriska anspelningar och litteraturvetenskapliga analyser. Om skribenten är helt säker på vad hon eller han menar är ofta oklart, men ett vet jag: jag älskar dem.

Min kärlek till invecklade kulturartiklar började i tonåren. Jag lyssnade på litterära magasin på radion och läste bara de längsta kulturartiklarna. Detta hände sig vid en tid när kultursidorna fortfarande hade en framskjuten position och ingen ännu hade vågat andas ordet nöje eller underhållning redan på sidan fyra. I dag liknar kultursidorna mest en hamburgare. Här blandas allt, recensioner, reportage och tyckande och på toppen klickas lite underhållningsketchup. Gott, skulle en del säga. Kladdigt och spretigt, säger jag, medan jag drömmer mig tillbaka till en tid när meningar som överstiger tio ord inte betraktades som svårtillgängliga.

Kulturskribenter har ofta blivit anklagande för att skriva obegripligt. När jag läser kultur- och nöjessidorna från de fem största dagstidningarna i landet så förstår jag inte kritiken. Här finns fullt av artiklar utan vare sig svåra ord eller komplicerade resonemang. Här finns artiklar som inte kräver kunskap i historia, litteratur eller vetenskap. Till och med artiklar med ofullständiga meningar för att inte krångla till språket. För mycket. Liksom.

I dag fylls kultursidor alltmer av reportage om artister, konstnärer och deras verk utan att blanda in kritik eller argumentation. Språket och engagemanget är ungefär på samma nivå som ett reportage om invigningen av det kommunala badhuset. Lättläst, javisst, men det kulturella näringsinnehållet närmar sig snabbmatens. Som när Dagens Nyheter en dag i slutet av november förra året skriver om Jennifer Lopez och hennes marknadsföringskampanj. Visserligen raljerar skribenten över artisten och hennes framtoning, men i brist på djupare resonemang blir texten till slut bara en del av hennes reklamjippo. Extra vulgär blir den här artikeln, placerad som den är bredvid en initierad och välskriven text om de stora buddhastatyerna i Afghanistan. Nu får dessa stora symboler för en världsreligion samsas med en bild av den kända sångerskan. Lopez kanske kan ses som en modern gudinna, men hennes marknadsföringskitsch kommer knappast att rekonstrueras om tusen år.

Alltmer börjar jag inse att jag är en anakronism i en värld av förenklat språk. Men jag måste erkänna att många kulturartiklar i dag är förvånansvärt bra med ett rappt, enkelt språk och precisa tankar i skön kombination. Fast ibland saknar jag hänvisningar till historien, resonemangen tycks flyta ovanpå som om vår kultur vore den enda som existerat.

Men visst kan man komma långt med enkla ord. Jag ler gillande när Georg Henrik von Wright presenteras som filosofisk, finsk och cool. Däremot är sammansättningar som informationsteknologisk nonsensretorik och downsizingambitioner mer tveksamma. Ord bör ju vara vackra.

För skönhet är ändå konstens gemensamma nämnare och att läsa om konst och kultur borde vara en skön upplevelse, även om inte alla tycker att det innebär semikolon och latinska citat. Plötsligt vaknar jag till vid läsningen av en konstrecension. Skribenten vill gå fram och röra vid statyerna och jag rycks in i texten, rakt in i utställningen. Det som började som en utanpåkänsla blir en upplevelse inifrån och utan att jag planerat

det befinner jag mig mitt i en okänd konsthall.

Så ska kultursidor fungera. Locka oss in i nya världar och öppna upp för idéer och åsikter vi inte vågat eller orkat tänka själva. Kanske måste man inte använda ord som parallell diskurs, protosurrealist, epigoneri och sisyfosarbete för att uttrycka sig klart. Närvaro, precision och engagemang kan förmedlas med egentligen vilka ord och meningar som helst; bara orden är sanna och berör.

Det börjar bli dags att inse sanningen. Kultursidorna har blivit ett modernt smörgåsbord för åsikter, tankar och stilar och inte ens Svenska Dagbladet kan längre stå emot marknadsanpassningen. Med viss tvekan ställer jag mig i kön för lättsmält snabbkultur. Men jag tror jag hoppar över ketchupen.

Texten är utskriven från Poeter.se

Författaren caprice med Poeter.se id #12692 innehar upphovsrätten